

Regionale Energiestrategie

Basisinformatie

Datum	7 september 2021
Gespreksleider	Marijn de Pagter
Tijd	19.30-20.30 uur
Zaal	Digitaal
Soort bijeenkomst	Bespreken raadsvoorstel
Werkvorm	Gesprek tussen raadsleden, betrokken ambtenaren, bewoners en andere belangstellenden.
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Betrokken ambtenaren/presentatoren	Inge van Klundert
Vervolg	De gemeenteraad debatteert over dit onderwerp tijdens de vergadering van de commissie Stad & Ruimte op 23 september 2021. De raad besluit in principe hier over tijdens de eerstvolgende raadsvergadering.
Links naar	Website gemeente en facebook
Deelnemers	deelnemer, Buren van Rijnenburg en Reijerscop deelnemer, Buren van Lage Weide deelnemer, Projectbureau Energie Utrecht deelnemer, de A.H.G. Fokkerstraat (wijk Zuilen) en omliggende straten deelnemer, Rijne Energie deelnemer, Rijne Energie deelnemer, Energie-U deelnemer, bewoner

Programma

Presentatie(s)
Vragen raadsleden
Mening van betrokkenen/deelnemers aan het woord
Vragen raadsleden
Reflectierende

Motivatie

Agendeerders;

Gertjan te Hoonte (VVD), Jelmer Schreuder (D66), Rachel Heijne (GL) en Jantine Zwinkels (CDA).

De raad heeft voor de zomer de Regionale Energiestrategie U!6 ontvangen ter besluitvorming. Eerder heeft de raad over de concept-RES bijeenkomsten georganiseerd. De agenderende fracties willen nu graag in gesprek met bewoners en belanghebbenden over de Regionale Energie Strategie. In het bijzonder wil de raad in gesprek over de volgende onderwerpen in gesprek:

- Wijzigingen in de RES ten opzichte van de concept RES inclusief zoekgebieden.
- De RES als geheel en het aandeel van de gemeente Utrecht daarbinnen mede in verhouding tot de andere gemeenten
- Zorg-, aandachtspunten en kansen bij zoekgebieden in Utrecht als mede zoekgebieden in de direct omringende gemeente
- Andere zorg-, aandachtspunten en kansen die inwoners en belanghebbenden met de raad willen delen

Daarnaast wil de raad/de agenderende fracties graag een ambtelijke / bestuurlijke toelichting op de uitwerking van de RES ten opzichte van de concept RES. In het bijzonder wil de raad geïnformeerd worden over de knelpunten die zich gedurende het opstellen in het bestuurlijke proces hebben voorgedaan. Met de volgende specifieke vragen:

- Wat waren de belangrijkste knelpunten bij het tot stand komen van bestuurlijke overeenstemming over de RES?
- Hoe zijn deze knelpunten in het voorliggende voorstel verwerkt?

Bijdrage

Deelnemer, Buren van Rijnenburg en Reijerscop

Utrecht handhaaft zijn ambitie van 8 windturbines (120 GWh) en 230 ha zonne-park (160 GWh) voor Rijnenburg en Reijerscop. Dit is niet realistisch. Initiatiefnemers hebben in Rijnenburg geen medewerking gekregen van particuliere grondbezitters. Initiatief Rijn Energie c.s. bevat na twee rondes nog slechts 2 turbines in Rijnenburg en 1 geïsoleerde turbine in Reijerscop plus 6 ha zon (50 GWh). Er is wel mogelijke medewerking voor alternatief initiatief met alleen zon met grote meeropbrengst t.o.v. huidig initiatief. Hiervoor is draagvlak en het is te combineren met woningbouw op kortere termijn. Ook met zon halen we ruimschoots de klimaatdoelen. Zie PBL rapport RES.

Deelnemer, Buren van Lage Weide

Wij hebben in juni een PPT presentatie naar de raadsleden gestuurd over het idee om Lage Weide opnieuw te overwegen als locatie voor hoge windmolens. Daar verwijs ik graag naar.

Deelnemer namens de A.H.G. Fokkerstraat (wijk Zuilen) en omliggende straten

Geleverde bijdrage opgenomen bij de stukken op [internet](#).

Deelnemer, Energie-U

Goed dat deze RES er is. Ernaast is wel meer nodig om tot goede realisatie en goede benutting te komen.

Buren van Lage Weide

Aangehecht onze bijdrage voor de RIB, morgenavond, 7 september, over de RES. Het betreft:

- De in mei/juni toegestuurde PPT presentatie met 10 heikele discussiepunten aan de raadsleden m.b.t. het slecht onderbouwde idee van het college om Lage Weide opnieuw tot zoeklocatie voor hoge windmolens te benoemen.
- Enkele specifieke reacties van omwonenden die via onze website zijn binnengekomen en die we hier meenemen. Niet om volledig te zijn, dat kan niet in het tijdsbestek dat u ons geeft, het gaat om een eerste smaak.

In de RIB willen we vooral op het volgende ingaan:

Wat ons, kiezers, omwonenden van Lage Weide, families, werknemers en ondernemers, bevreemdt is dat de raad nauwelijks in debat gaat - althans niet in de vergaderingen (over de RES en RSU) die wij online hebben gevolgd - over de aangeroerde kwesties in onze presentatie. Terwijl op veel plaatsen in het land de windmolens hoger worden en de overlast en het verzet toenemen. Er worden televisieprogramma's over gemaakt. Over door ons aangeroerde punten is van alles te doen: geluid, gezondheid, slagschaduw, waardedaling, bescherming van natuurlijke soorten, nut en noodzaak van subsidies. Over de processen die bestuurders voor ons, kiezers, bedenken. Geen klein bier. Maar we horen u er niet over. Wij willen dat u die onderwerpen behoorlijk bediscussieert en uw standpunt bepaalt. omdat ze ons raken, omdat ze urgent zijn, en omdat ze onderdeel vormen van uw vertegenwoordigende taak. Hoe kan dit?

U weet of kunt weten dat gebrek of onwil van overheden om via democratische wegen op bezwaren vanuit de omgeving in te gaan een terugkerend punt is in onderzoeksrapporten rond de komst van windparken. In het bredere verband van klimaatmaatregelen waarschuwt de AIVD voor eventuele veiligheidsrisico's die kunnen voortvloeien uit frustratie en onmacht tegen degenen het bestuurlijke spel bepalen. U en dit college weten dat er een arrest ligt vanuit de Europese context, bekrachtigd door de Raad van State, dat overheden dwingt om een behoorlijk proces van participatie en effectrapportage te starten. Dat gaat ook over locatiekeuze. U weet dat Lage Weide in 2014 is geschrapt als locatie voor hoge windmolens, en tot aan de Provincie toe, vanwege de nabijheid van woonwijken, waar geen draagvlak voor dergelijke plannen bestaat. U weet dat omwonenden in Rijnenburg, een landelijker gebied, een uitgesproken voorkeur hebben voor een duurzaam alternatief: zonnepanelen. Dat moet u, wat ons betreft, tot voorzichtigheid en tegelijk urgentie manen. Hoe komt u opnieuw tot de keuze voor windmolens op Lage Weide en waarom op deze manier, via een RSU en een RES?

Specifieker, gezien het voorgaande: Wat vind deze raad ervan dat het college via bijlagen in de RSU, via plaatjes en mistige teksten over niet-bezwaarlijk afstanden van 400 meter, en via verwijzingen naar elkaar ('balletje-balletje'), Lage Weide als zoeklocatie voor windmolens in 'duurzame energieparagrafen' wordt gemoffeld?

Wat vind de raad ervan dat wij ons In februari en maart 2021 aanmelden voor duurzame energie-avonden van de Gemeente Utrecht en beide keren het bericht krijgen dat de bijeenkomst vol is? Is dat - helaas, dankzij corona - de norm voor Utrechtse inspraak en betrokkenheid geworden?

Wat vind de raad ervan dat een Utrechtse ambtenaar die betrokken is bij 'duurzame energie' zich in een online vergadering in mei denigrerend uitlaat over abstract 'verzet vanuit de omgeving'? Terwijl hij de duizenden omwonenden bedoelt, in Zuilen, Schepenbuurt, Terwijde, Lage Weide, kiezers, ofwel de natuurlijke soort van vlees en bloed die via ons democratisch bestel zijn salaris betaalt?

Hoe vind u het dat zo'n belangrijk stuk als de RSU zo megalomaan wordt opgesteld en daags voor de zomervakantie wordt geagendeerd en ter besluitvorming wordt besproken? Snapt u dat u tal van kwesties hierin louter worden aangeroerd, die in deze vorm ook onmogelijk goed zijn te lezen, te begrijpen, laat staan behoorlijk en tijdig voor ons te beïnvloeden? Denkt u in dit verband dat het starten van een petitie tegen die RSU toeval is? Wilt u dat dit college met een concept-RES in het tijdsbestek van een maand ook zo omgaat?

Met vriendelijke groet,
namens Buren van Lage Weide

deelnemer, Projectbureau Energie

Utrecht, 20 augustus 2020

Betreft: Besluitvorming RES 1.0 regio U16

Geachte bestuurders en volksvertegenwoordigers in de regio U16,

In het kader van het nationale Klimaatakkoord werken de 16 gemeenten in de regio U16 samen met Stedin, de Provincie Utrecht en vier Waterschappen aan een Regionale Energie Strategie (RES). Een belangrijk onderdeel van de RES is de uitwerking van gedragen keuzes voor grootschalige duurzame energieopwekking in de regio: hoeveel energie gaan we uit wind en zon halen in 2030 en daarna en op welke wijze? Als bestuurders en volksvertegenwoordigers besluit u deze periode over het RES-bod 1.0, een concretisering van de Concept RES die vorig jaar werd vastgesteld.

De Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) en de koepel coöperatie Energie van Utrecht (EvU) hebben de afgelopen tijd actief bijgedragen aan manieren om voortvarend én verantwoord werk te maken van de energietransitie in de regio U16. Om u te helpen een goed besluit te vormen over RES 1.0 maken we graag van de gelegenheid gebruik u een aantal van onze overwegingen mee te geven.

We vragen in onze brief aandacht voor de volgende thema's
een goede balans tussen zon op land/dak en wind op land
aanpak waarbij alle maatschappelijke opgaven in samenhang en elkaar versterkend worden opgepakt
participatie en lokaal eigendom als belangrijk leidend principe
onze betrokkenheid bij het vervolg

Balans tussen windturbines en zon op land/dak is noodzakelijk in de energietransitie
De klimaatcrisis is urgent en vraagt om een voortvarende aanpak op alle fronten en in alle gebieden.
Energiebesparing en 'no regret' maatregelen (zoals zon op dak) moeten daarbij de hoogste prioriteit krijgen, maar zijn op zichzelf niet voldoende om onze collectieve klimaatimpact op tijd terug te dringen.
Energieopwekking in het buitengebied, via windturbines en zonnenvelden, is daarom een essentieel onderdeel in het totale pakket aan klimaatmaatregelen.

Het is van groot belang dat ook de regio U16 verantwoordelijkheid neemt en een serieuze bijdrage levert aan de landelijke RES-doelstellingen. Daarbij roepen we u op om de juiste discussies te voeren: niet 'of' er in de regio windturbines en zonneparken ingepast kunnen worden, maar 'waar', 'hoe' en 'met wie'. De energietransitie gaat onvermijdelijk een impact hebben op onze leefomgeving. Dat vraagt enerzijds om goede sturing, betrokkenheid van de lokale stakeholders en een eerlijke belangenafweging. Daar hoort ook het maken van moeilijke keuzes bij. De nu voorliggende verdeling tussen zon en wind heeft in onze ogen een groot risico in zich. De kans is groot dat Stedin niet in staat is om gedurende het gehele jaar de opgewekte stroom met de vele zon op land projecten op het net te verwerken. Daarmee komt een deel van de zon op land projecten in de gevarenzone. De businesscase voor zon op land is door de steeds lagere SDE-subsidie al lastig rendabel te krijgen. Als daarbij ook rekening gehouden moet worden met het gedurende zonnige dagen niet kunnen leveren van de opgewekte stroom, dan valt de financiële basis onder verschillende projecten weg.

We willen de bestuurders en gemeenteraden dan ook verzoeken om meer werk te maken van het zoekproces om tot geschikte locaties voor wind te komen. Daarbij willen we meegeven dat het op voorhand uitsluiten van windturbines in het bos, het aantal mogelijkheden sterk beperkt. Dan blijven locaties over waar de turbines verhoudingsgewijs dicht bij bebouwing komen te staan. Het

maatschappelijk draagvlak daarvoor is onder bepaalde groepen mensen de afgelopen tijd sterk afgenomen. Maar de politiek gaat ook over lastige keuzes maken: het op voorhand uitsluiten van windenergie in de U16 kan in onze ogen niet het vertrekpunt zijn voor het langere-termijn energiebeleid.

Aanpak in samenhang waarbij alle maatschappelijke uitdagingen worden meegenomen

De energietransitie staat niet op zichzelf. Er is ook een opgave om de biodiversiteit te beschermen en liefst te vergroten. De landbouw heeft de transitie te maken naar natuur-inclusiviteit en naar het sluiten van de lokale kringloop van mineralen. Ook heeft de landbouw de opgave om de druk van stikstofemissie op onze Natura 2000 en NNN-gebieden significant te verminderen.

Het lijkt ons zinvol om nog meer dan tot nu toe gebiedsgericht en integraal te denken en te handelen.

Hoe kan de opbrengst van het opwekken van duurzame energie bijdragen aan de transitie in de landbouw en het vergroten van de biodiversiteit? Hoe kunnen we projecten die op deze integratie gericht zijn een extra impuls geven? We vragen de U16 gemeenten om in hun afwegingen de projecten die een koppeling van deze opgaven bevatten voorrang te geven.

Participatie en lokaal eigendom als belangrijk leidend principe

De energietransitie heeft grote impact op onze leefomgeving. Betrokkenheid van bewoners over de vormgeving van die transitie is dan ook van groot belang. Daar valt in onze ogen nog veel winst te behalen.

De lokale energiecoöperaties hebben hun basis in de lokale gemeenschap. Dat geldt ook voor de milieu- en natuurorganisaties die nauw verbonden zijn met de NMU en Energie van Utrecht. Lokale proces-participatie vanaf de start en vervolgens lokale zeggenschap en eigendom verhogen de kans dat de belangenafwegingen leiden tot een gedragen besluit. Het op een goede manier vormgeven aan lokaal eigendom zorgt ervoor dat de lasten en de lusten eerlijk verdeeld worden. Energiecoöperaties borgen lokaal eigendom door het bieden van financiële participatiemogelijkheden voor leden en door het betrekken van de omgeving bij de ontwikkeling van opwek-projecten.

Wij pleiten er dan ook voor dat iedere gemeente in haar afwegingskader lokaal eigendom van minimaal 50% als hard criterium opneemt in het beoordelen van aangeboden projecten. Voor commerciële partijen wordt het dan vanzelfsprekend om samen te werken met de lokale stakeholders zoals energiecoöperaties en natuurorganisaties.

Onze actieve bijdrage voor het vervolg

In het proces om tot het RES-bod 1.0 te komen hebben wij als maatschappelijke organisaties getracht om bij te dragen aan het proces. Tot nu toe heeft dit niet op reguliere basis plaatsgevonden. De focus lag toch vooral op het organiseren van het interne besluitvormingsproces binnen de 16 gemeentelijke organisaties. Op zich begrijpelijk, maar met soms vervelende consequenties. Communicatie met de omgeving, met burgers, leidde in veel gevallen tot onrust en hetgeen werd voorgelegd werd door veel burgers als voldongen feit ervaren. Er werd onvoldoende invloed ervaren, laat staan een vorm van zeggenschap.

In de vormgeving van het RES U16 proces is er tot nu toe geen structurele plek ingeruimd voor de belangrijkste maatschappelijke stakeholders. Dat is spijtig, want we zien dat aansluiten bij de maatschappelijke basis, een belangrijke voorwaarde is om tot een maatschappelijk gedragen plan te komen.

Om die reden zien wij voor het vervolg graag een andere manier van organiseren van het proces. Wij beschouwen onszelf als belangrijke maatschappelijke stakeholders en zouden graag uitgenodigd worden om op vaste momenten meer in dialoog en uitwisseling mee te praten over het maken van gezamenlijke afwegingen.

Wij verzoeken u om de aanbevelingen in onze brief in overweging mee te nemen tijdens de aankomende vergaderingen over dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,
Namens de NMU en Energie van Utrecht,
Directeur Natuur & Milieufederatie Utrecht
Directeur projectbureau Energie van Utrecht